

Aptauja par latviešu valodas apguvi
mazākumtautību pirmsskolas
izglītības iestādēs 2016.gada
novembrī

Silvija Mickeviča,
DPIP metodiķe bilingvālās izglītības
jautājumos

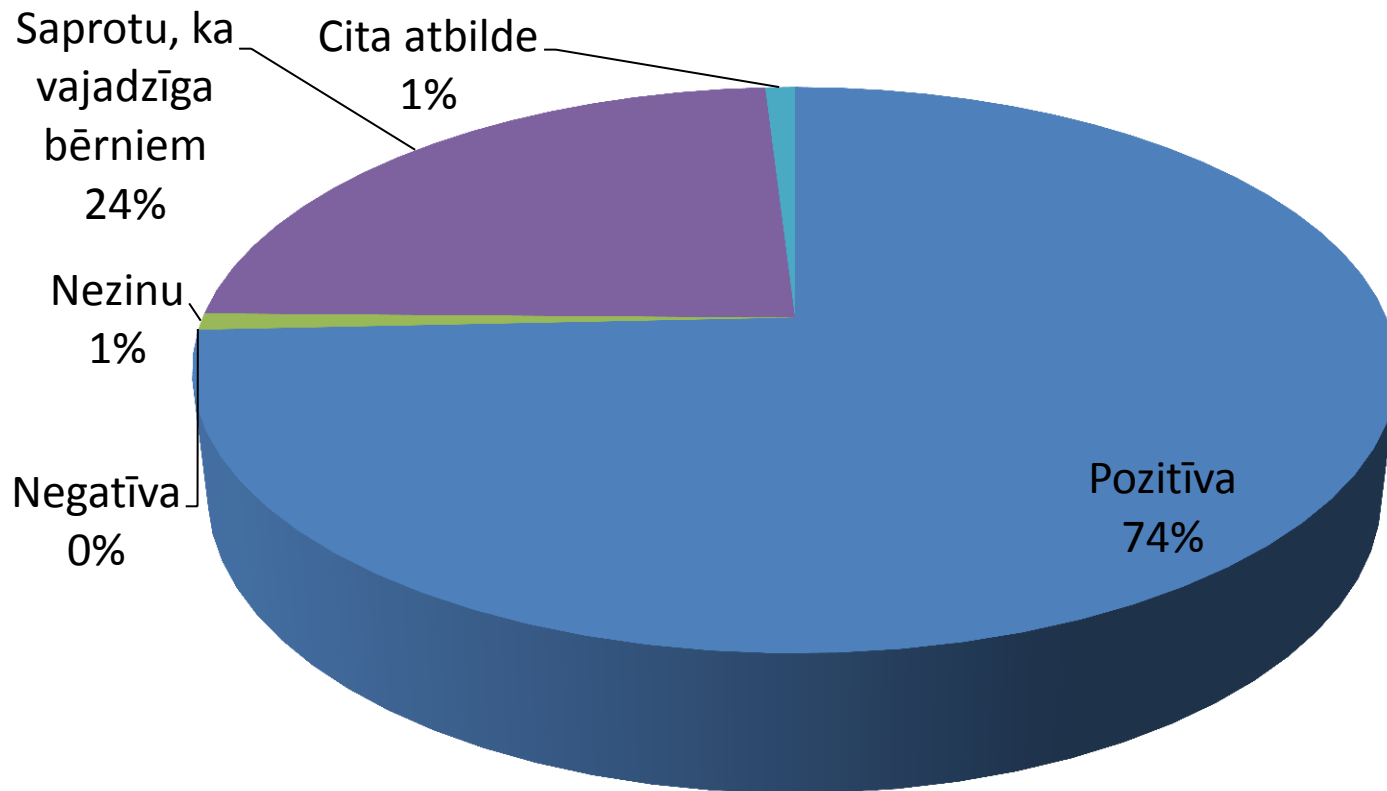
Aptaujas mērķis

- Mērķis: analizēt bilingvālās pieejas izmantošanas attīstības dinamiku un noteikt nepieciešamos metodiskos un atbalsta pasākumus turpmākajiem gadiem

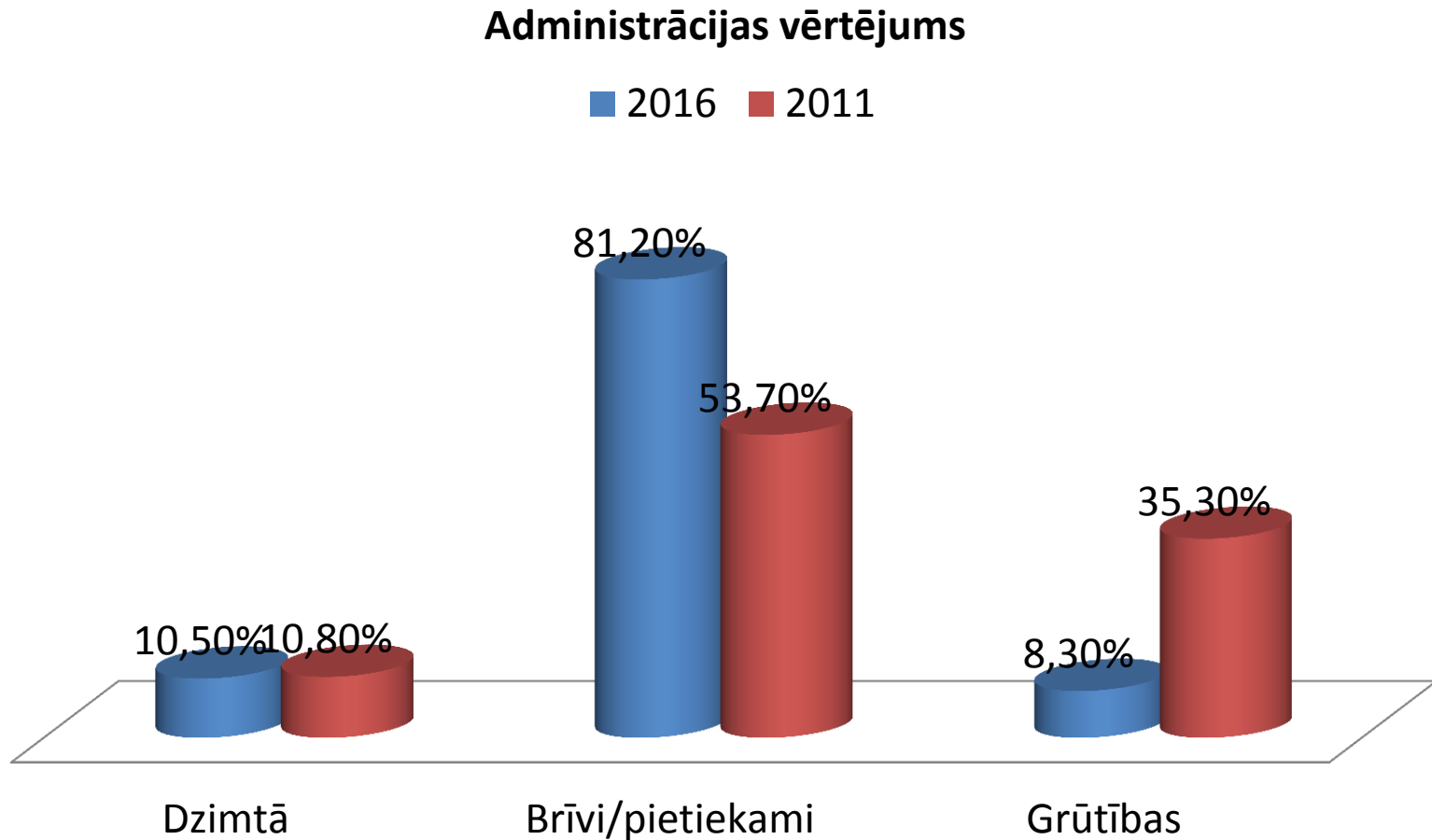
Dalībnieki

- Aptaujā piedalījās 23 pirmsskolas izglītības iestādes, kurās realizē mazākumtautību izglītības iestādes, no tām 3 pii. – speciālās izglītības programmas.
- Skolotāju aptaujā piedalījās kopā 311 skolotāji, no tiem 259 grupas skolotāji, 27 mūzikas skolotāji, 17 latviešu valodas skolotāji, 5 sporta skolotāji, 3 citi. Kopā tie ir apmēram 78% skolotāju.

1. Lielākajai daļai skolotāju ir pozitīva attieksme pret bilingvālo izglītību vai viņi saprot, ka tā ir vajadzīga bērniem.



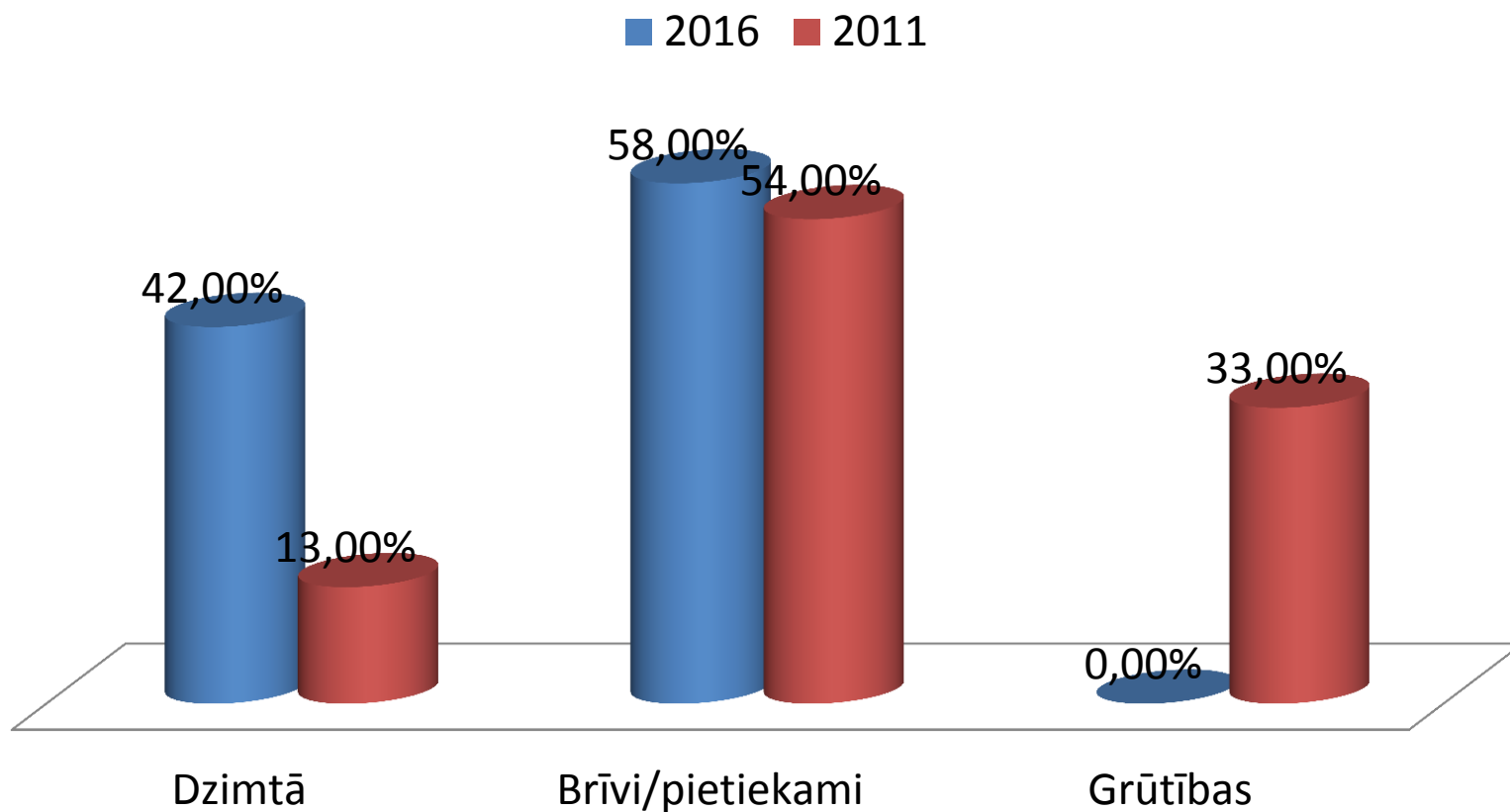
2.Salīdzinājumā ar 2011.gadu apmēram par 20% ir samazinājies skolotāju skaits, kuriem latviešu valoda sagādā grūtības.



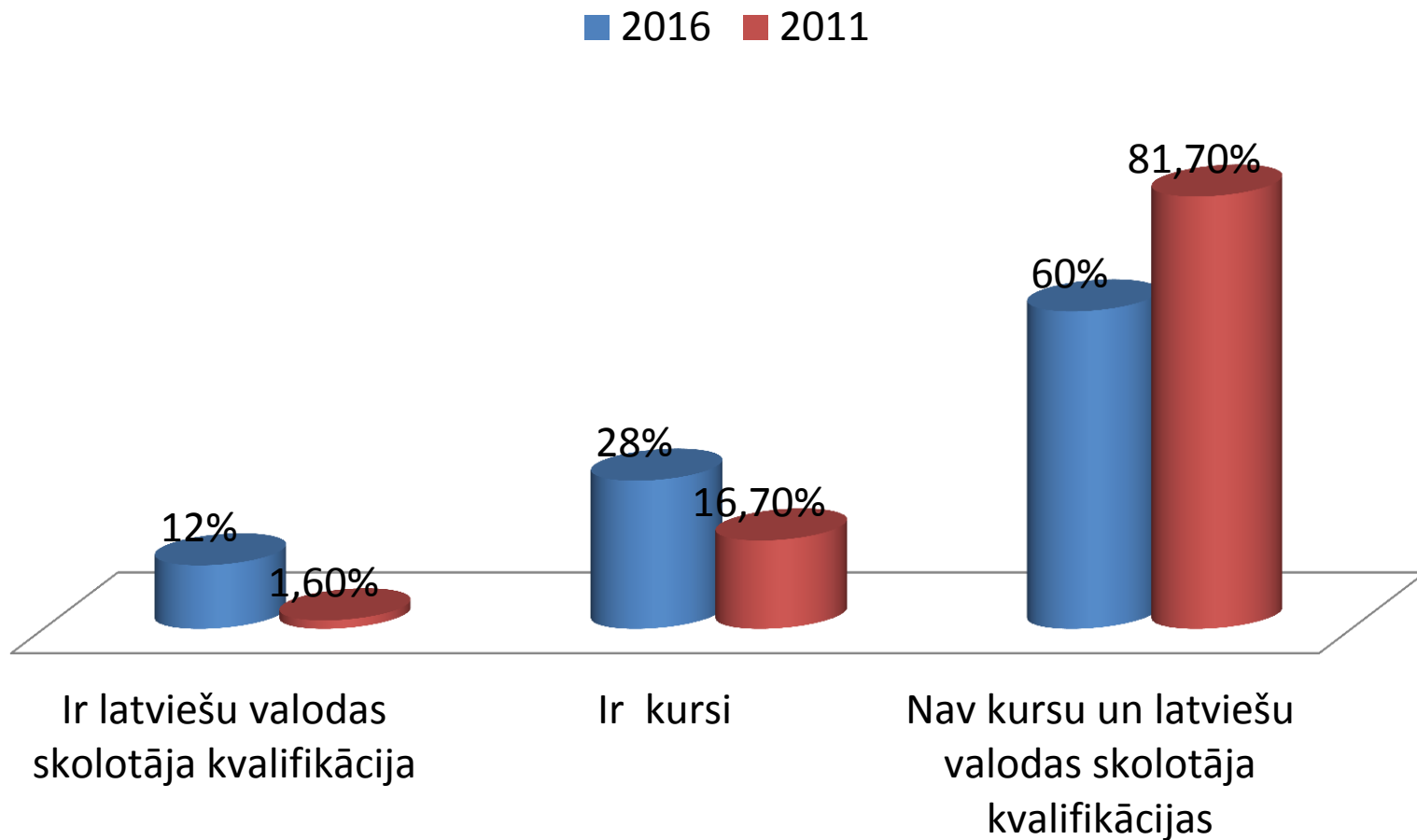
3. Skolotāji savas valodas prasmes vērtē zemāk nekā administrācija.
4. Labākas latviešu valodas prasmes ir mūzikas skolotājiem.
5. Skolotājiem, kuri strādā vecākajās un sagatavošanas grupās, ir nedaudz labākas latviešu valodas prasmes.
6. Katra trešajai skolotāju palīdzei vai auklītei ir pietiekamas latviešu valodas prasmes un viņas varētu dot lielu ieguldījumu valodas vides veidošanā pirmsskolā (29,7% dzimtā vai brīvi)
- 7. 89% pirmsskolas skolotāju ir apguvuši bilingvālo mācību metodiku.**

8. Skolotājiem, kuri vada latviešu valodas nodarbības, latviešu valodas prasmes ir labas.

Latviešu valodas skolotāju latviešu valodas prasme



9. 60% skolotāju, kuri vada latviešu valodas nodarbības, nav kursu vai latviešu valodas skolotāja kvalifikācijas



Priekšlikumi pašvaldībai latviešu valodas mācīšanas kvalitātes uzlabošanai 2011.gadā.

Priekšlikumi	Izdarītais
Palielināt latviešu valodas skolotāju likmju skaitu, Palielināt nodarbību skaitu, palielināt latviešu valodas pulciņu stundu skaitu, finansēt papildnodarbības latviešu valodas mācīšanai bērniem no 2 gadiem.	No pašvaldības tiek finansētas latviešu valodas skolotāja stundas nodarbībām ar bērniem vecumā no 2 gadiem.
Piešķirt papildus līdzekļus mācību līdzekļu iegādei latviešu valodas apmācībai pirmsskolā	-
Organizēt mūsdienīgus, interesantus kursus pedagogiem, turpināt atbalstīt bezmaksas tālākizglītības kursus latviešu valodas mācīšanas metodikā pirmsskolā	2012.g. LVA kursi "Bilingvālās mācības pirmsskolā un sākumskolā" 2 grupas 47 skolotājas. 2014.-2016.g. LVA kursi „Bilingvāls pedagoģiskais process pirmsskolā” 11 grupas, 256 skolotājas
Organizēt pieredzes apmaiņu	Pieredzes apmaiņas semināri 1.,5., 29., 30.pii., seminārs „Darbs ar vecākiem latviešu valodas apguves veicināšanai ģimenē”, videokonkurss „Labākā bilingvālā nodarbība pirmsskolā”, skolu un pirmsskolas latviešu valodas skolotāju pieredzes apmaiņas semināri, virtuālā mācību materiālu skate „Datorprezentāciju izmantošana rotaļnodarbībā pirmsskolā.”
Izstrādāt mājaslapu latviešu valodas apmācībai pirmsskolas izglītības iestādēs bērniem, skolotājiem un vecākiem	DPIP mājas lapā ir ievietoti atbalsta materiāli skolotājiem: 113 datorprezentācijas, 129 aktivitātes un spēles, 11 pasākumu scenāriji, 5 rotaļnodarbību apraksti, 33 skaitāmpanti, 14 dziesmas, Loto grāmata, leksika par visām tēmām. www.valoda.lv
Organizēt latviešu valodas apguves kursus	LVA kursi 2013 1 grupa LVA kursi – 2015 – 2016.g. 8 grupas, Pašvaldības finansētie kursi.

- Skolotāji par vērtīgākiem atzinuši bezmaksas kursu organizēšanu bilingvālo mācību metodikā uz vietas, metodisko semināru „Bilingvāla rotaļnodarbība” organizēšanu, atbalsta materiālu veidošanu un ievietošanu IP mājas lapā un metodiskos ieteikumus par bilingvālās izglītības modeļiem.
- Administrācijas vērtējumā svarīgākie ir finansējums grupu dalīšanai latviešu valodas rotaļnodarbībās 4-7 gadīgiem bērniem, metodisko semināru „Bilingvāla rotaļnodarbība” organizēšana, bezmaksas kursu organizēšanu bilingvālo mācību metodikā un latviešu valodā apgūstamā leksikas minimuma izstrādāšana.
- Abām mērķgrupām mazāk nozīmīga likās sadarbības veicināšana ar sākumskolu un pieredzes apmaiņas pasākumi.

Skolotāji zina pēc kāda modeļa tiek īstenota bilingvālā izglītība

- **Divvalodu modelis** - 18 pii. (1., 3., 4., 6., 9., 10., 14., 17., 18., 20., 22., 23., 26., 27., 28., 30., 32., Ruģeļu pii.)
- **Paralēlais modelis** - 8 pii. (3., 4., 8., 9., 11., 20., 29., Ruģeļu pii.)
- **Iegremdēšanās modelis** – 1 pii (23.pii.)
- **Valodu nošķiršanas modelis** – 1 pii.(15.pii.)
- **2 modeļi** –6 pii. (3., 4., 9., 20., 23, Ruģeļu pii.)

Latviešu valodas lietojums izglītības procesā

- Ir divas izglītības iestāžu grupas:
 1. Latviešu valoda vairāk tiek lietota rotaļnodarbībās.
 2. Latviešu valoda vairāk tiek lietota režīma momentos.
- Stiprās puses: lielākajā daļā pirmsskolas izglītības iestāžu tiek nodrošināta integrēta satura un valodas apguve.
- Riski: ja latviešu valoda tiek lietota vairāk režīma momentos, tad bērniem tiek attīstītas sarunvalodas iemaņas, bet netiek nodrošināta integrēta valodas un satura apguve, netiek apgūta leksika, kas saistīta ar dažādiem mācību priekšmetiem.

106 skolotāji, jeb 36%, uzskata, ka īstenot bilingvālo pieeju ir grūti vai diezgan grūti.

- 124-nav atbildes
- 12-nav grūtību
- 155 skolotāji ir formulējuši savas grūtības:

1) Nepietiekamas latviešu valodas prasmes (60)

- ✓ nepietiekams valodas līmenis skolotājiem, kļūdas (16) ,
- ✓ bērniem grūti uztvert jaunu informāciju latviešu val., grūti runāt, nesaprot (21)
- ✓ nepietiekams valodas prasmes līmenis bērniem (12)
- ✓ ļoti mazi bērni, bērni vēl neprot runāt dzimtajā valodā(bērni 1,5-3 g. vēl nerunā) (11)

3) Mācību procesa organizēšana (53)

- ✓ dažāds bērnu latviešu val. prasmes līmenis (2)
- ✓ ieinteresēt bērnus, noturēt bērnu uzmanību (13)
- ✓ bērni ar valodas traucējumiem, darbs logopēdiskajā grupā, bērni ar jauktiem attīstības traucējumiem grūti uztver latviešu valodu (11)
- ✓ dažādu jēdzienu izskaidrošana, jauna materiāla paskaidrošana, integrēta valodas un satura apguve, jaunu vārdu apguve (6)
- ✓ grūti pāriet no vienas valodas uz otru, valodu plānošana (6)
- ✓ grupā ir dažāda vecuma bērni (7)
- ✓ uzvedības problēmas (5)
- ✓ liels bērnu skaits (3)

Grūtības bilingvālās pieejas īstenošanā

3) **Nepietiekams daudzums mācību un metodisko materiālu (21)**

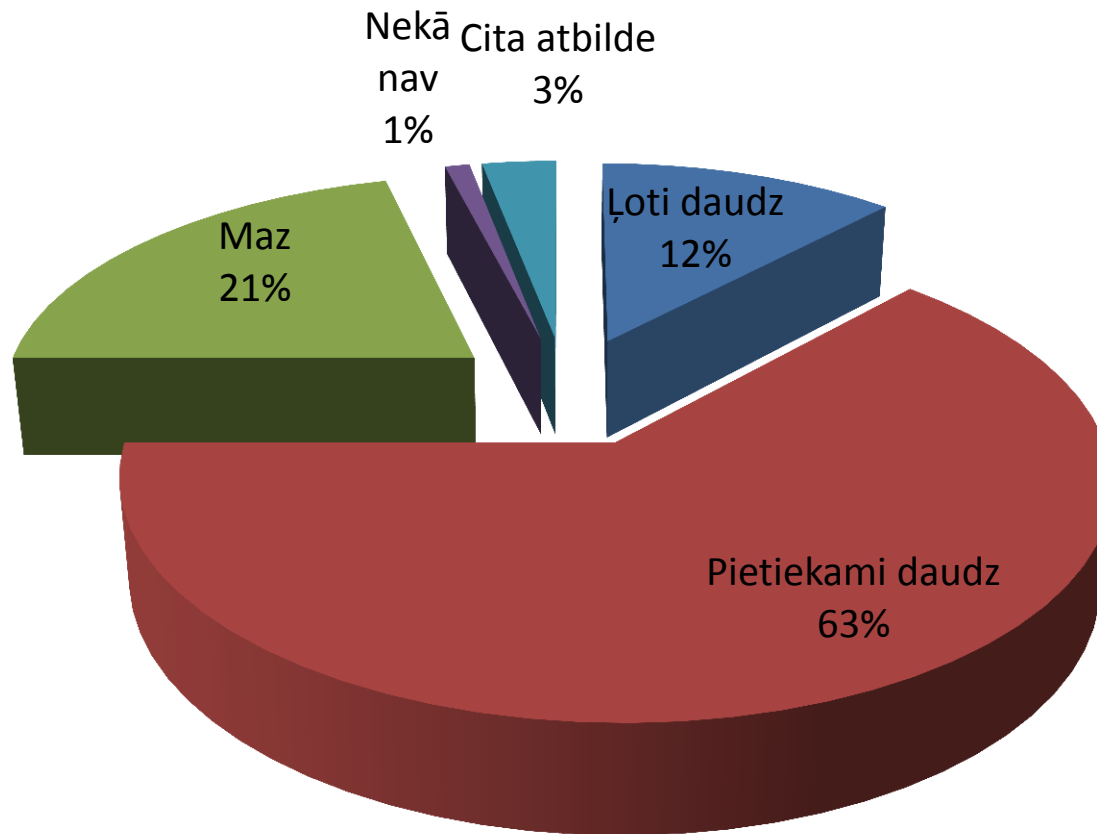
- ✓ maz mācību materiālu, maz didaktisko materiālu internetā, trūkst metodisko materiālu, nav izstrādātas konkrētas nodarbības, maz tehnisko līdzekļu, nav labas programmas
- ✓ nodarbību konspektu sastādīšana, materiālu sagatavošana, daudz jāgatavojas, nepietiekams laiks nodarbības gatavošanai, aizņem divreiz vairāk laika

4) **Grūtības veidot sadarbību ar vecākiem, bērni nenostiprina iegūtās zināšanas mājās (2)**

5) **Trūkst latviskas vides, saskarsmes latviešu valodā (10)**

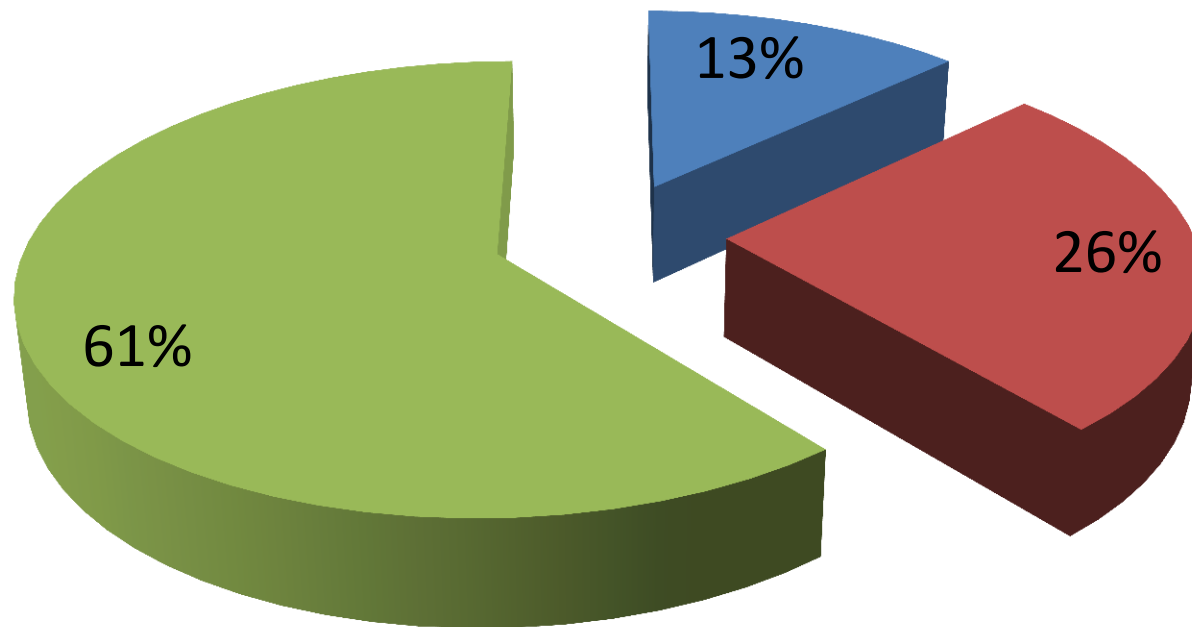
11. Katrs piektais skolotājs uzskata, ka mācību materiālu latviešu valodā ir maz vai vispār nav. Īpaši aktuāli tas ir mūzikas skolotājiem un skolotājiem, kas strādā jaunākajās grupās.

Mācību materiālu daudzums latviešu valodā



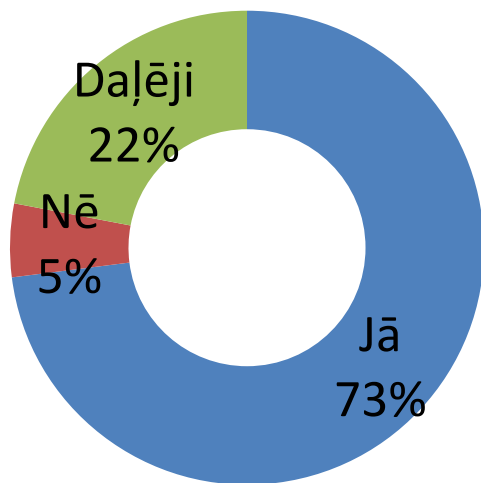
Administrācijas vērtējums par nodrošinājumu ar mācību līdzekļiem latviešu valodā

■ Izcili ■ Ļoti labi ■ Labi



12. Pirmsskolas izglītības iestādēs ir ļoti dažāds tehnisko līdzekļu nodrošinājuma līmenis, daudziem skolotājiem nav pieejami nepieciešamie tehniskie līdzekļi.

Vai Jums ir pieejami nepieciešamie tehniskie līdzekļi?



12 no 23 izglītības iestāžu administrācijas atzīmē, ka latviešu valodas apguvi bērniem varētu veicināt tehnisko līdzekļu izmantošana.

85 skolotāji (27%) gribētu piekļuvi internetam, tehniskos līdzekļus grupā (datorus, interaktīvās tāfeles, projektorus, magnetofonus, printerus u.c.)

106 skolotāji, jeb 36%, uzskata, ka īstenot bilingvālo pieeju ir grūti vai diezgan grūti. Kādu palīdzību skolotāji gribētu saņemt no iestādes administrācijas?

- 67 - tehniskos līdzekļus grupā (datorus, interaktīvās tāfeles, projektorus, magnetofonus, printerus u.c.)
- 42 - mācību materiālus (grāmatas, uzskati, spēles u.c. īpaši bērniem 1-3 gadi)
- 23 - audio, video materiālus, diskus ar dziesmām.
- 17 - piekļuvi internetam
- 12 - metodisko (ieteikumus, konsultācijas, nodarbību konspektus)
- 7 - kursus (IT izmantošanā, latviešu valodas u.c.)
- 3 - pozitīvu sadarbību
- 1 - vairāk sazināšanās latviešu valodā
- 1 - latviešu valodas skolotāju
- 1 - pieredzes apmaiņu

Kādu palīdzību skolotāji gribētu saņemt no Izglītības pārvaldes?

44 - bezmaksas kursu organizēšanu (par darbu speciālajās izglītības programmās, par bilingvālu nodarbību 1-3 g. bērniem, par datorprezentāciju veidošanu, par BI metodiku . u.c.)

35-tehniskos līdzekļus (datorus, interaktīvās tāfeles, projektorus, printerus, muzikālos centrus u.c.)

27-**pieredzes apmaiņas pasākumus**

27-mācību līdzekļus (audio un video ierakstus, CD ar dziesmiņām, grāmatas, uzskates materiālu, attīstošās spēles atbilstoši vecumam u.c)

26-**metodiskos ieteikumus** (valodu plānošana svētkos, darbs jaukta vecuma grupās, bilingvālās pieejas īstenošana 1.-4.g. bērniem)

21-**metodiskus seminārus**

18-**atbalsta materiālu veidošanu** (literāros darbus nodarbībām, materiālus, kurus var izmatot konkrēti nodarbībās, datorprogrammu latviešu valodā, interaktīvās spēles bērniem no 2-3 gadiem, bilingvālas spēles, leksikas minimumu pa vecuma grupām)

12-bilingvālo nodarbību konspektus (bērniem ar jauktiem attīstības traucējumiem, paraugnodarbības u.c.)

11-latviešu valodas kursus

10-piekļuvi internetam

5-**pasākumus speciālajām izglītības iestādēm**

2-**speciālistu semināri iestādē**

1-**konferences**

4-normālas darba algas

2-samazināt bērnu skaitu silītes grupā

1-latviešu valodas skolotāja darba nodrošināšana 1,5-2 gadīgiem bērniem

Pārdomām (skolotāju izteicieni)

- **Gribam redzēt tādu materiālu, kurā būtu apkopotas bilingvālas nodarbības pa tēmām.**
- **Nav izstrādātas nodarbības.**
- **Bilingvālā izglītība nav piemērota bērniem līdz 2-3 gadiem.**
- **Sākt īstenot bilingvālo izglītību no 4/5 gadu vecuma.**
- **Nedrīkst atņemt bērnam dzimto valodu.**
- **Zināšanas un domāšanu var attīstīt tikai dzimtajā valodā.**

Administrācijas priekšlikumi pašvaldībai atbalsta sniegšanai latviešu valodas mācīšanas kvalitātes uzlabošanā pirmsskolā 2016.g.

- Latviešu valodas skolotāju likmes palielināšana – 8
- Bez maksas latviešu valodas kursu organizēšana – 4
- Nodrošināt ar mūsdienīgiem tehniskajiem līdzekļiem – 5
- Pieredzes apmaiņas pasākumi ar citām Latvijas pilsētu pirmsskolas izglītības iestādēm – 2
- Organizēt kursus par digitālo rīku izmantošanas iespējām latviešu valodas mācīšanas kvalitātes uzlabošanai -1
- Līdzekļu finansējums fakultatīvajiem pulciņiem latviešu valodas apguvei – 1
- Rīkot izglītojošus seminārus bērnu vecākiem ar mērķi paplašināt zināšanas vecākiem par bilingvālas izglītības tendencēm Latvijā – 1.
- Uzlabot sadarbību ar vecākiem un sākumskolu – 1

Latviešu valodas skolotāja stundu skaits

- 2-3 g. – 2 nodarbības nedēļā pa 15 min.
- 3-4 g. – 2/3 nodarbības nedēļā pa 20/15 min.
- 4-5 g. – 3/4 nodarbības pa 25/20 min. ar dalīšanu
- 5-6 g. – 5 nodarbības pa 20 min. ar dalīšanu
- 6-7 g. – 5 nodarbības pa 25 min. ar dalīšanu

Piemērs x pii.

Piešķirtais st. skaits -28,2 + 3,13 (nod. sagatavošanai)

Skolotāju darba grafikā – 27,35

(t.s. metodiskais darbs, konsultācijas skolotājām,
pašizglītošana)

Nodarbības g. : 12:00-13:00

11:50-12:55

15:00 -16:00

Dienas režīms:

Gatavošanās pastaigai un pastaiga 11:10-12:30

Gatavošanās pusdienām, pusdienas 12:30-13:05

Gatavošanās atpūtai, diendusa 13:05 – 15:00

Celšanās 15:00-15:10

Pievērsīsim uzmanību!

1. Nodrošinājums ar mācību līdzekļiem un tehniskajiem līdzekļiem: skolotāju vajadzības/ iespējas.
2. Latviešu valodas nodarbības: dienas režīma ievērošana/ piešķirto līdzekļu izmantojums.
3. Latviešu valodas lietojums un īpatsvars mācību procesā/ pedagoga profesionālais komforts



43 skolotāji uzskata

- **Bilingvālā izglītība ir svarīga, nozīmīga, vērtīga, aktuāla, vajadzīga bērniem, to vajag turpināt, lai bērniem būtu vienādas iespējas nākotnē.**
- **Ļoti piekrītu tādai izglītības formai. Palīdz apgūt latviešu valodu, adaptēties latviskā vidē.**
- **Bilingvālai izglītībai jābūt! Tā ir vajadzīga arī man.**
- **Vēlam skolotājiem labus panākumus! Viss būs labi!**